

Predgovor

Tokom poslednje decenije i po nastava sociologije na višim školama i fakultetima u Srbiji i Crnoj Gori, kao i u drugim zemljama, prošla je kroz niz promena, prilagođavajući se novonastalim okolnostima. Premda je na delu više činilaca koji utiču na ovu promenu, treba, kao posebno značajne procese i pojave u ovom smislu, pomenuti: (1) nastanak velikog broja privatnih visokih škola i univerziteta u zemlji; (2) prilagođavanje svih nastavnih planova i programa zahtevima Bolonjske konvencije; (3) krupne promene na društvenom i političkom planu u većem delu Evrope koje se ogledaju, u prvom redu, kroz izgradnju i jačanje svih institucija demokratskog društva što, s druge strane, doprinosi pojačanom interesu za društveno-humanističke nauke; (4) status sociologije kao izbornog predmeta u mnogim programima; i (5) oblikovanje sadržaja sociologije za potrebe nastave za svaki program ponaosob.

S obzirom na gore navedeno, nastavni planovi i programi za predmet „Sociologija” razlikuju se od fakulteta do fakulteta tako da je teško doći do jednog opšteprihvaćenog udžbenika koji bi zadovoljio potrebe svih korisnika; u prvom redu, studenata različitih nauka. Pitanje je da li je tako nešto i neophodno. Takav napor bi, po svojoj prilici, rezultirao nekom vrstom preobimnog udžbenika, neprimerenog smanjenom broju časova za nastavu sociologije na većini visokoškolskih ustanova.

Tekst udžbenika *Osnovi sociologije*, čije stranice upravo otvarate, pripremljen je vodeći računa da se navedene okolnosti uzmu u obzir, koliko god je to moguće u izlaganju kompleksne i heterogene sociološke literature. Ovaj tekst je pripremljen, uglavnom, na osnovu nastavnih programa za predmet „Sociologija” na Tehničkom fakultetu u Boru Univerziteta u Beogradu. Razume se da je tina udžbenik ograničen na samo predmetno, već i „prostorno” jer su *Osnovi sociologije* pripremljeni, pre svega, za potrebe studenata tehničkih usmerenja. Upravo zbog njih, u ovom udžbeniku posebna pažnja je posvećena naučnom metodu (posvećeno mu je posebno poglavlje), kao i metodama naučnog istraživanja. U ovom tekstu ovi sadržaji se detaljno razmatraju; detaljnije nego što je to uobičajeno u udžbenicima ove vrste.

U pisanju užbenika vodilo se dosta brige i o tome da *Osnovi sociologije* budu od koristi i studentima sve popularnijih programa u okviru menadžmenta. Tako su, na primer, u okviru poglavlja o naučnim metodama maksimalno korišćeni primeri iz teorije i prakse nauke o upravljanju. Koncepti Maksa Vebera, jednog od tri klasika sociologije, posebno su aktuelizovani u svetlu teorije i prakse menadžmenta itd.

Pojedina poglavlja u knjizi (na primer prvo, drugo i treće) pisao je isti autor, dok je druge pisalo više autora. To je verovatno doprinelo nesrazmeri koja postoji po obimu razmatranja pojedinih tematskih oblasti. Ipak, više se vodilo računa o potrebama studenata pojedinih nauka: u prvom redu, tehničkih i nauka o menadžmentu. Uprkos tome, smatramo da će knjiga poslužiti, ne samo studentima za pripremanje ispita, već i ostalima koji se interesuju za sociologiju i sociološku interpretaciju društvenih pojava i problema. (Naime, svako poglavlje sadrži kraće i šire izvode iz dela eminentnih teoretičara, kao i spisak odgovarajuće literature.) S obzirom na višedimenzionalne razmere sveopšteg savremenog procesa (globalizacije), interes za sociologiju se pojačava iz dana u dan. Autori će biti zahvalni za svako dobronamerno ukazivanje na eventualne propuste, kao i na predloge, u cilju poboljšanja drugog izdanja *Osnova sociologije*.

Autori